

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika
(www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

2094333_RegNr_e2-411-372/2022

<http://www.infolex.lt/tp/2094333>

Civilinė byla Nr. e2-411-372/2022
Teisminio proceso Nr. 2-55-3-00653-2022-5
Procesinio sprendimo kategorija
2.6.35; 3.1.7.6; 3.2.3.2; 3.2.6.1.

(S)

ŠIAULIŲ APYGARDOS TEISMAS

S P R E N D I M A S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. birželio 22 d.

Šiauliai

Šiaulių apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėja Birutė Simonaitienė rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo ieškovės UAB „T. verslas“ ieškinį atsakovei Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai dėl 2022-05-04 sprendimo Nr. (8.Mr-18) 10-VP- nutraukti pirkimo procedūras pripažinimo neteisėtu, trečiasis asmeniu atsakovės pusėje AAS „BTA Baltic Insurance Company“ filialas Lietuvoje, ir

n u s t a t ė :

1. Ieškovė nurodė, kad atsakovė vykdė mažos vertės pirkimą Nr. 596573 skelbiamos apklausos būdu dėl 25 vnt. darbo kėdžių įsigijimo, kuris 2022-04-12 buvo paskelbtas Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje. UAB „T. verslas“, kaip tiekėja, pateikė savo pasiūlymą pirkime.

2. 2022-05-02 raštu Nr. (8.Mr-18) 10-VP- „Dėl pasiūlymo vertinimo, pasiūlymų eilės sudarymo ir laimėjusio pasiūlymo nustatymo (Pirkimas Nr. 596573)“ atsakovė informavo ieškovę, kad įvertino jos pasiūlymą ir nustatė, kad siūlomas pirkimo objektas atitinka pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus ir pateikti tai patvirtinantys dokumentai, tiekėjos pasiūlyme nėra kainos apskaičiavimo klaidų, ieškovės pasiūlyme nurodyta kaina nėra per didelė ir atsakovei yra priimtina. Šiame rašte nurodyta, kad sudarius pasiūlymų eilę ekonominio naudingumo mažėjimo tvarka, pirkimą laimėjusiu pripažintas ieškovės pasiūlymas.
3. 2022-05-04 perkančioji organizacija raštu Nr. (8.Mr-18) 10-VP- „Dėl pirkimo procedūrų nutraukimo (pirkimas Nr. 596573)“ informavo ieškovę apie sprendimą, vadovaujantis Pirkimo skelbiamos apklausos sąlygų 8.3. punktu, nutraukti Pirkimo procedūras, ir apie tai, kad patikslinus pirkimo dokumentus, skelbs naują pirkimą. Jokios detalesnės informacijos dėl kokių priežasčių ir kuo motyvuojant buvo nuspręsta nutraukti pirkimo procedūras atsakovė nenurodė.
4. Dėl šios priežasties 2022-05-06 CVP IS priemonėmis pateikė atsakovei pretenziją „Dėl perkančiosios organizacijos sprendimo nutraukti pirkimo procedūras“, kurioje prašė atnaujinti (pratęsti) pirkimą, jeigu nėra nustatytų objektyvių priežasčių dėl pirkimo nutraukimo.
5. 2022-05-12 atsakovė pateikė ieškovei atsakymą į pretenziją, kuriame sprendimą nutraukti pirkimo procedūras aiškino tuo, kad „dėl galimai ydingai suformuluotų reikalavimų – nenurodymo, kokie konkretūs dokumentai siūlomų prekių atitikčiai pagrįsti turi būti pateikti, tiekėjai juos galėjo suprasti bei suprato skirtingai, todėl pateikė tarpusavyje nepalyginamus pasiūlymus“. Remdamasis šia priežastimi kaip pagrindu, atsakovė atsisakė tenkinti ieškovės pretenziją ir pirkimą atnaujinti (pratęsti).
6. Nesutikdama su atsakovės sprendimu ir atsakyme išdėstytais argumentais, vadovaudamasi VPĮ 102 str. suteikta teise ir nepraleisdama VPĮ 102 str. 1 d. 1 p. nustatyto termino, ieškovė reiškia šį ieškinį, kuriuo prašo ginčijamą sprendimą pripažinti neteisėtu.
7. Perkančioji organizacija pažeidė motyvavimo pareigą ir neužtikrino efektyvios ieškovės gynybos teisės, kadangi tiek sprendimas, tiek ir atsakymas nėra tinkamai motyvuoti. Ieškovė, prieš išsamiai pasisakydama dėl atsakovės sprendimo neteisėtumo ir nepagrįstumo, toliau nurodo ir paaiškina, kad atsakovė iš esmės visiškai nemotyavo ginčijamo sprendimo, o atsakyme apsiribojo pateikdama formalią ir tinkamai nemotyvuotą perkančiosios organizacijos poziciją.
8. Sprendime iš esmės nėra nurodyta jokių motyvų ar aplinkybių, kuriomis yra grindžiamas pirkimo procedūros nutraukimas ir tik nurodoma, kad „patikslinus pirkimo dokumentus, [atsakovė] skelbs naują pirkimą“.
9. Atsakyme taip pat apsiribojama tik formaliomis ir abstrakčiomis frazėmis, nurodant, kad neva buvo sulaukta „tiekėjų pretenzijų ir pastabų dėl skirtingai interpretuojamo pirkimo dokumentuose kelto reikalavimo „kėdės turi turėti ekologiškos prekės sertifikatą Blue Angel, Ecolabel arba lygiavertį“ ir neapibrėžtos atitikties keliamiems reikalavimams pagrindimo formos“, tačiau konkrečiai taip ir nedetalizuojama, nei koku būdu šis reikalavimas, kuriame yra nurodyti tikslūs prašomų dokumentų pavadinimai, buvo interpretuojamas skirtingai, nei kas jį šitaip skirtingai interpretavo, nei dėl kokių tiksliai atitiktį patvirtinančių dokumentų kilo neaiškumai, nei kodėl šios aplinkybės yra tokios, dėl kurių pirkimas negalėtų būti tęsiamas.
10. Atsakovės vertinimu, kasacinio teismo praktikoje atsakovei nustatyta motyvavimo pareiga sąlygoja, kad nutraukdama paskelbtą pirkimą po galutinės pasiūlymų pateikimo dienos, tiekėjui pagrindus atitiktį visiems pirkimo sąlygose nustatytiems reikalavimams, profesionali, sąžininga ir skaidriai veiklą vykdanči perkančioji organizacija, pateikdama sprendimą, negalėtų nenurodyti visiškai jokių šio sprendimo motyvų ir apsiriboti teiginiu, kad neapibrėžtu būdu patikslinus pirkimo dokumentus, skelbs naują pirkimą. Tokiais perkančiosios organizacijos

veiksmis yra pažeidžiama tiekėjos teisė į veiksmingą teisminę gynybą (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 5 str.).

11. Perkančioji organizacija pernelyg plačiai aiškina ir taiko teisę (pareigą) nutraukti pirkimo procedūras (VPĮ 29 str. 3 d.). Šiuo atveju, tiekėjos vertinimu, nėra jokių objektyvių nenumatytų aplinkybių pirkimo procedūrų nutraukimui. Atitinkamai sprendimas nutraukti pirkimą yra neteisėtas, nepagrįstas, todėl turėtų būti panaikintas, o pirkimo procedūros – tęsiamos.
12. Tiekėjos įsitikinimu, perkančioji organizacija neišnaudojo visų priemonių tam, kad būtų išsaugotas pirkimas ir sudaryta viešojo pirkimo sutartis. Tiekėja pažymi, kad VPĮ 29 str. 3 d. yra įtvirtinti du pradėtų pirkimo procedūrų nutraukimo atvejai: (i) perkančiosios organizacijos teisė nutraukti pradėtas pirkimo procedūras, jeigu atsirado aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti; (ii) perkančiosios organizacijos pareiga nutraukti pradėtas pirkimo procedūras, jeigu buvo pažeisti VPĮ 17 straipsnio 1 dalyje nustatyti principai ir atitinkamos padėties negalima ištaisyti.
13. Tam, jog būtų galima pirkimą nutraukti VPĮ 29 straipsnio 3 dalyje įtvirtintais pagrindais, turi būti nustatytos aplinkybės, kurių nebuvo galima numatyti, t. y. jos yra objektyvios, o ne subjektyvios. Tokios aplinkybės negali priklausyti nuo perkančiosios organizacijos valios, neveikimo, aplaidumo ar nerūpestingumo nei pirkimo pradžioje, nei jo proceso metu, nei pabaigoje.
14. Kaip matyti iš pirmiau nurodytų VPĮ 29 str. 3 d. nuostatų ir jas aiškinančios kasacinio teismo praktikos, viešojo pirkimo procedūros gali būti nutraukiamos tik išimtiniais atvejais ir tik egzistuojant visoms VPĮ 29 str. 3 d. nustatytiems sąlygoms. Nagrinėjamu atveju neegzistuoja nei viena iš VPĮ 29 str. 3 d. nustatytų sąlygų.
15. Atsakyme nurodyta, kad atsakovė nutraukė pirkimą dėl to, jog kažkieno buvo skirtingai interpretuojama, kokie dokumentai turi būti pateikti, siekiant pagrįsti prekių atitiktį.
16. VPĮ apskritai nėra numatyta galimybė nutraukti pirkimo procedūras dėl tos priežasties, kad tiekėjams ar daliai jų nepavyko parengti kokybiškų pasiūlymų ar kad jie netinkamai / skirtingai suprato pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus. Vien aplinkybė, kad atsakovė nutraukė pirkimą nesant VPĮ 29 str. 3 d. nurodytų aplinkybių, lemia tokio sprendimo neteisėtumą ir nepagrįstumą.
17. Pirmą, ieškovė pažymi, kad pirkimo dokumentų nuostatos visiškai atitinka VPĮ nustatytus reikalavimus, todėl objektyviai negali būti taikomos PĮ 29 str. 3 d. normos ir nutraukiamos pirkimo procedūros. Tuo tarpu atsakovės sprendime ir atsakyme pateikiami teiginiai apie pirkimo dokumentuose nustatytus neva neaiškius (skirtingai interpretuojamus) reikalavimus yra neteisingi ir prieštaraujantys susiklosčiusiems faktinėms aplinkybėms.
18. Tiekėja pažymi, kad perkančiosios organizacijos patvirtintos Pirkimo sąlygos sudarė visiems rinkos dalyviams tinkamai pasirengti pasiūlymo pateikimui ir dalyvauti varžantis dėl pirkimo sutarties sudarymo. Tiekėjams buvo sudaryta galimybė užduoti klausimus dėl paskelbtų pirkimo dokumentų. Pirkimo dokumentų tinkamumą, atitikimą VPĮ nustatytiems reikalavimams patvirtina ir aplinkybė, kad pirkime pasiūlymus pateikė keletas tiekėjų. Tiekėjos žiniomis taip pat nėra priimti jokie teismų ar Viešųjų pirkimų tarnybos sprendimai nutraukti ar stabdyti pirkimo procedūrų vykdymą.
19. Iš nagrinėjamo atveju susiklosčiusių faktinių aplinkybių matyti, kad 2022-05-02 atsakovė informavo ieškovę, jog šios pasiūlymas yra pripažintas laimėjusiu pirkimą. Dar 2022-05-03 atsakovė išsiuntė ieškovei raštą Nr. (8.Mr.-18) 10-VP- „Dėl pakartotinio pasiūlymo vertinimo (pirkimas Nr. 596573)“, kuriuo, be kita ko, pakartojė ieškovei atsakyme minėtą reikalavimą pateikti ekologiškos prekės sertifikatą Blue Angel, Ecolabel arba lygiavertį, nieko

neužsimindama apie tai, kad šis ar kažkuris kitas pirkimų sąlygų reikalavimas yra galimai dviprasmiškas ar buvo skirtingai interpretuojamas. Nepaisant to, jau kitą dieną po šio rašto išsiuntimo, t.y, 2022-05-04, atsakovė priėmė visiškai nemotyvuotą sprendimą nutraukti pirkimo procedūras.

20. Galiausiai, perkančioji organizacija sprendime ir atsakyme į pretenziją taip pat tinkamai nepaaiškino ir nepagrindė, nei kam, nei kokie tiksliai neaiškumai (skirtingos interpretacijos) kilo dėl pirkimo techninės specifikacijos nuostatų (reikalavimų), nei kaip tai užkirto kelią sudaryti pirkimo sutartį.
21. Antra, VPI 29 straipsnio 3 dalyje nustatyta perkančiosios organizacijos pareiga nutraukti pradėtas pirkimo procedūras, jeigu buvo pažeisti VPI 29 straipsnio 1 dalyje nustatyti principai ir atitinkamos padėties negalima ištaisyti, negali būti taikoma, kai perkančioji organizacija pastebi padarytas klaidas, rengiant viešųjų pirkimų dokumentus ar vykdant viešo pirkimo procedūrą. Tokia situacija nedera su objektyvumo reikalavimu, t. y. perkančiosios organizacijos klaidos rengiant pirkimo dokumentus ar vykdant pirkimo procedūras yra subjektyvaus pobūdžio elementas, nes visuomet galimas teiginys, kad, jeigu perkančioji organizacija būtų buvusi rūpestingesnė, atidesnė, kruopštesnė, protingesnė (pavyzdžiui, pasinaudodama pagalbine viešųjų pirkimų veikla), tuomet ji būtų išvengusi nurodytos situacijos, t. y. klaidų, dėl kurių norėtų pirkimą nutraukti.
22. Trečia, kasacinio teismo praktikoje pabrėžiama, kad perkančiosios organizacijos sprendimo teisėtumo vertinimui taip pat svarbus perkančiosios organizacijos intereso ginčo pirkimu egzistavimas, t. y. ar suinteresuotumas pirkimo objektu išliko ar ne. Tai yra vertinamoji sąlyga, tačiau tuo atveju, jei perkančioji organizacija nutraukė pirkimą ir paskelbė naują pirkimą dėl to paties pirkimo objekto, vertinama, kad suinteresuotumas pirkimo objektu išliko. Kitaip tariant, jei interesus pirkimo objektu išliko, tai pirkimo procedūrų nutraukimas gali būti pripažintas fiktyviu (netikru), o tai lemtų perkančiosios organizacijos sprendimo pripažinimą neteisėtu. Civilinėje byloje susiklosčiusios aplinkybės leidžia įtarti, kad perkančioji organizacija galimai tol vykdys viešuosius pirkimus dėl to paties pirkimo objekto, kol ji laimės ne ieškovė. Tokia situacija, ieškovės vertinimu, neatitinka viešųjų pirkimų skaidrumo, lygiateisiškumo ir nediskriminavimo principų (VPI 17 str. 1 d.).
23. Ketvirta, pagal LAT praktiką, nutraukti pirkimą, remiantis VPI 29 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta teise, dėl aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti, galima tik tada, kai perkančioji organizacija yra išnaudojusi (kiek tai nuo jos priklauso) visas įmanomas teisėtas priemones ištaisyti šiuos trūkumus.
24. Sprendime ir atsakyme į pretenziją perkančioji organizacija neįrodė ir net neįrodinėjo, kad ėmėsi visų įmanomų teisinių priemonių ištaisyti neva esančius Pirkimo techninės specifikacijos trūkumus. Perkančioji organizacija, pavyzdžiui, turėjo teisę patikslinti Pirkimo techninės specifikacijos nuostatas, išaiškinti jas, pateikdama pirkimo sąlygų paaiškinimus. Vis dėlto perkančioji organizacija tokių veiksmų neatliko.
25. Atsakyme perkančioji organizacija nurodė, kad neturi teisės keisti pirkimo dokumentų bei prašyti pateikti papildomų dokumentų, nenurodytų pirkimo dokumentuose, po pasiūlymų pateikimo termino. Tačiau LAT yra suformulavęs teisės aiškinimo ir taikymo taisyklę, jog perkančiosios organizacijos klaidos pirkimo procedūrų metu, taip pat institucijų atliekami patikrinimai ar užsitęsusių pirkimo procedūros negali būti teisėtu pagrindu nutraukti pirkimo procedūras.
26. Ieškovė pažymi, kad neteisėtas ir nepagrįstas perkančiosios organizacijos sprendimas pažeidžia tiekėjų nediskriminavimo ir skaidrumo principus (VPI 29 str. 1 d.), neužtikrina sąžiningos tiekėjų konkurencijos (VPI 17 str. 3 d.).

27. Pagal teismų praktiką, nediskriminavimo ir vienodo požiūrio principai bei skaidrumo pareiga reiškia, kad dalyviai turi turėti vienodas galimybes; skaidrumo pareiga pirmiausia siekiama užkirsti kelią perkančiosios organizacijos favoritizmui ir savivalei.
28. Lygiateisiškumo (nediskriminavimo) principas viešuosiuose pirkimuose draudžia tiek tiesioginę, tiek netiesioginę diskriminaciją. LAT praktikoje buvo vertinta ir pažymėta, kad viešo pirkimo procedūros nutraukimas yra viena iš maskuotos diskriminacijos (lygiateisiškumo ir skaidrumo principų pažeidimo) formų, kadangi perkančioji organizacija, subjektyviai nepatenkinta pirkimo laimėtoju, nutraukdama pirkimo procedūrą su siekiu ją pakartoti, taip tuo pačiu gali siekti ir eliminuoti jai neparankų pirkimo laimėtoją.
29. Teismų praktikoje jau buvo vertintas fiktyvus procedūrų nutraukimas ir buvo pažymėta, kad, jei interesas pirkimo objektu išliko, tai pirkimo procedūrų nutraukimas gali būti pripažintas fiktyviu (netikru), o tai lemtų perkančiosios organizacijos sprendimo pripažinimą neteisėtu. Ypatingai tuo atveju, kai pirkimo procedūros nutraukiamos jau nustačius pirkimo laimėtoją.
30. Iš pateiktų aplinkybių matyti, kad atsakovė iš esmės jau buvo nustačiusi pirkimo laimėtoją – juo tapo ieškovė, todėl pirkimo procedūrų nutraukimas, nesant tam nei faktinio, nei teisinio pagrindo, yra neskaidrus ir negali būti toleruojamas. Ieškovės manymu, sprendimas nutraukti pirkimo procedūras yra sąlygotas ne tariamo pirkimo sąlygų ydingumo, o išimtinai tik siekiu nesudaryti pirkimo sutarties su ieškove.
31. Priimdama nepagrįstą ir neteisėtą sprendimą, atsakovė pažeidė ne tik sąžiningumo pareigą ikisutartiniuose teisiniuose santykiuose, tačiau ir ieškovės teisėtą lūkesčių principą. Palikus galioti neteisėtą ir nepagrįstą sprendimą, ieškovė patirs didelę žalą, kurią atlyginti privalės Perkančioji organizacija.
32. Pirma, pirkimo procedūrų tolesnis vykdymas yra susijęs ir su tiekėjo teisėtą lūkesčių principo įgyvendinimu. Pirkimo procedūrų tikslas yra sudaryti viešojo pirkimo sutartį. Ieškovės teisėti lūkesčiai pasireiškė pagrįstu ir teisėtu jos lūkesčiu, kad paskelbusi pirkimą ir nustačiusi, kad tiekėja pateikė ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą, perkančioji organizacija su pirkimo laimėtoja sudarys pirkimo sutartį. Atsakovei be jokio teisinio pagrindo, grubiai pažeidžiant VPĮ 29 str. 3 d. nustatytas imperatyviausias teisės aktų nuostatas, nutraukus pirkimo procedūras ir tokiu būdu panaikinus galimybę sudaryti ir įvykdyti pirkimo sutartį bei gauti planuotą grynąjį pelną, buvo pažeisti ieškovės teisėti lūkesčiai.
33. Antra, tuo atveju, jeigu perkančioji organizacija vykdė pirkimo procedūras neturėdama tikslo sudaryti pirkimo sutarties, tokie jos veiksmai būtų kvalifikuojami ikisutartinių teisinių santykių pažeidimu. CK 6.163 str. 3 d. nustatyta, kad šalis, kuri pradeda derybas dėl sutarties sudarymo ar derasi nesąžiningai, privalo atlyginti kitai šaliai padarytus nuostolius. Laikoma, kad derybos pradedamos ar deramasi nesąžiningai, kai derybų šalis neturi tikslo sudaryti sutartį, taip pat atlieka kitus sąžiningumo kriterijų neatitinkančius veiksmus. Šalys privalo elgtis sąžiningai ir esant ikisutartiniams santykiams.
34. Trečia, atsakovės neteisėti veiksmai gali sukelti didelę žalą ieškovei (CK 6.249 str.). Tuo atveju, jeigu dėl perkančiosios organizacijos neteisėtai priimtų sprendimų ieškovė praras galimybę sudaryti viešojo pirkimo sutartį, perkančioji organizacija privalės atlyginti ieškovės patirtus tiesioginius nuostolius arba netiesioginius nuostolius, kuriuos sudaro negautas grynasis pelnas.
35. Išdėsčiusi visas aplinkybes, ieškovė prašo tenkinti ieškinį ir pripažinti atsakovės 2022-05-04 sprendimą Nr. (8.Mr-18) 10-VP- „Dėl pirkimo procedūrų nutraukimo (pirkimas Nr. 596573)“ neteisėtu bei priteisti bylinėjimosi išlaidas.
36. Atsiliepimu į ieškinį atsakovė Sveikatos apsaugos ministerija nurodė, kad nesutinka su ieškinio argumentu, kad sprendimas nemotyvuotas. Perkančioji organizacija sprendime visiems pirkimo

dalyviams nurodė, kad pirkimo procedūros nutraukiamos, vadovaujantis Apklauso sąlygų 8.3. punktu, ir kad, patikslinus pirkimo dokumentus, perkančioji organizacija skelbs naują pirkimą. Apklauso sąlygų 8.3 papunktyje numatyta, kad perkančioji organizacija turi teisę savo iniciatyva nutraukti pradėtas pirkimo procedūras, o tai gali būti atliekama bet kuriuo metu iki pirkimo sutarties sudarymo, jeigu atsirado aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti. Taip pat numatyta, kad pirkimo procedūras nutraukti privaloma, jeigu buvo pažeisti Viešųjų pirkimų įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nustatyti principai ir atitinkamos padėties negalima ištaisyti.

37. Apklauso sąlygų 4.4 papunktyje buvo nurodyta, kad jei pirkimo dokumentų patikslinimai iš esmės keičia pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus pirkimo objektui, reikalavimus tiekėjui ar pasiūlymų rengimui, pasiūlymų pateikimo terminas skaičiuojamas iš naujo nuo paaiškinimų ar patikslinimų paskelbimo CVP IS priemonėmis dienos. Apklauso sąlygų 7.5 papunktyje numatyta, kad, jeigu dalyvis pateikė netikslius, neišsamius ar klaidingus dokumentus ar duomenis apie atitiktą pirkimo dokumentų reikalavimams arba šių dokumentų ar duomenų trūksta, perkančioji organizacija, nepažeisdama lygiateisiškumo ir skaidrumo principų, prašo dalyvį šiuos dokumentus ar duomenis patikslinti, papildyti arba paaiškinti per jos nustatytą protingą terminą, o 7.7 papunktyje numatyta, kad Perkančioji organizacija gali prašyti dalyvių patikslinti, papildyti arba paaiškinti savo pasiūlymus, tačiau ji negali prašyti, siūlyti arba leisti pakeisti pasiūlymo esmę.
38. Atsakovė nesutinka su ieškinio argumentu, kad atsakymas nebuvo motyvuotas ir, kad tokiais veiksmais perkančioji organizacija visiškai neužtikrino ir netgi užkirto kelią tiekėjui ginti savo galimai pažeistas teises. Atsakyme ieškovei perkančioji organizacija pateikė motyvus ir detalizavo aplinkybes, dėl kurių perkančiajai organizacijai kilo pareiga pirkimą nutraukti.
39. Visų pirma, perkančioji organizacija paaiškino, kad, „Nustačiusi Darbo kėdžių viešojo pirkimo pasiūlymų eilę ir paskelbusi laimėtoją, perkančioji organizacija sulaukė tiekėjų pretenzijų ir pastabų dėl skirtingai interpretuojamo pirkimo dokumentuose kelto reikalavimo, kad „kėdės turi turėti ekologiškos prekės sertifikatą Blue Angel, Ecolabel arba lygiavertį, ir kad neapibrėžtos atitikties keliamiems reikalavimams pagrindimo formos.“
40. Antra, atsakyme perkančioji organizacija paaiškino, kad, atsižvelgdama į anksčiau nurodytą aplinkybę, t. y. į gautas kitų tiekėjų pretenzijas, ir siekdama nepažeisti lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo, skaidrumo, interesų pusiausvyros principų, perkančioji organizacija: dar kartą įvertino tiekėjų pasiūlymus ir nustatė, kad dėl galimai ydingai suformuluotų reikalavimų – nenurodymo, kokie konkretūs dokumentai siūlomų prekių atitiktieji pagrįsti turi būti pateikti, tiekėjai juos galėjo suprasti bei suprato skirtingai, todėl pateikė tarpusavyje nepalyginamus pasiūlymus; nustatė, kad neaiškiai suformuluoti reikalavimai galėjo pažeisti tiekėjų interesus ir sąlygoti netinkamą pasiūlymų įvertinimą.
41. Trečia, perkančioji organizacija atsakyme paaiškino, kad tikslinti pirkimo dokumentus bei prašyti pateikti papildomų dokumentų, nenurodytų pirkimo dokumentuose po pasiūlymų pateikimo termino, perkančioji organizacija neturi teisės, todėl perkančioji organizacija taip pat paaiškino, kad siekiant pašalinti bet kokias prielaidas, galėjusias sąlygoti teikėjų apsisprendimą dalyvauti viešojo pirkimo konkurse, o dalyvavusiems – tinkamai pateikti pasiūlymus dėl neaiškių techninių reikalavimų, galimai ribojančių tiekėjų konkurenciją, priimtas sprendimas nutraukti pirkimo procedūras.
42. Ketvirta, perkančioji organizacija atsakyme patikslino, kad sprendimas priimtas vadovaujantis VPI 29 straipsnio 3 dalimi, kurio nuostatos perkeltos į Apklauso sąlygų 8.3 p., kad bet kuriuo metu iki pirkimo sutarties (preliminarijosios sutarties) sudarymo ar projekto konkurso laimėtojo nustatymo perkančioji organizacija turi teisę savo iniciatyva nutraukti pradėtas pirkimo ar projekto konkurso procedūras, jeigu atsirado aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti, ir

privalo tai padaryti, jeigu buvo pažeisti šio įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nustatyti principai ir atitinkamos padėties negalima ištaisyti. Perkančioji organizacija atsakyme VPI įtvirtintą pareigą nuraukti pirkimo procedūras, kai pažeidžiami VPI 17 straipsnio 1 dalyje nustatyti principai ir atitinkamos padėties negalima ištaisyti, pabrėžė.

43. Perkančioji organizacija, nustačiusi darbo kėdžių viešojo pirkimo pasiūlymų eilę ir paskelbusi laimėtoju ieškovę, sulaukė tiekėjų pretenzijų ir pastabų dėl skirtingai interpretuojamo pirkimo dokumentuose kelto reikalavimo, kad kėdės turi turėti ekologiškos prekės sertifikatą Blue Angel, Ecolabel arba lygiavertį, ir pretenzijų, kad neapibrėžtos atitikties keliamiems reikalavimams pagrindimo formos.
44. Išnagrinėjus pranešime pateiktą informaciją ir pakartotinai įvertinus pirkimui pateiktus pasiūlymus, perkančiosios organizacijos atsakinga darbuotoja nustatė, kad: 1) pagal Apklausos sąlygų 7.4.1 papunktį, pirkimo pasiūlymų vertinimo metu perkančioji organizacija įvertina, ar tiekėjos siūlomas pirkimo objektas atitinka pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus ir pateikti tai patvirtinantys dokumentai; 2) Apklausos sąlygose perkančioji organizacija kėlė reikalavimus pirkimo objektui, bet nenurodė, kaip juos pagrįsti ar įrodyti, t.y. apklausos sąlygose buvo nurodyta, kad perkančioji organizacija vertins, ar tiekėjo siūlomas pirkimo objektas atitinka pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus ir pateikti tai patvirtinantys dokumentai, tačiau nenurodė, kaip juos vertins ir kokie dokumentai turi būti pateikti; 3) darbo kėdžių techninėje specifikacijoje buvo nurodyta, kad: „Kėdės sėdimoji dalis aptraukta gobelenu (poliesterio, vilnos arba joms lygiavertėmis medžiagomis), atlošas – orui laidžios tinklinės medžiagos, spalva – juoda, pilka. Gobeleno spalva – galimybė rinktis iš 15 spalvų. Gobeleno trinties atsparumas – ne mažiau, kaip 100.000 ciklų pagal M. skalę. Kėdės atlošas ir sėdimoji dalis atskiri ir reguliuojami nepriklausomai vienas nuo kito. Sėdimoji dalis ir atlošo dalis – prisitaikantys prie kūno ir neleidžiantys sukelti kūno raumenų įtampas. Atlošas – su reguliuojama juosmens atrama. Sinchroninis mechanizmas, automatiškai prisitaikantis prie kūno svorio, ne mažiau, kaip 4 fiksuojamu padėčių. Kėdės korpusas – juodo plastiko. Plastiko žvaigždė sustiprinta stiklo pluoštu arba metalinė. Ratukai – pritaikyti kietai grindų dangai. Kėdė turi turėti reguliuojamo aukščio porankius. Viršutinė porankių dalis turi būti dengta minkštu poliuretanu ar lygiaverte medžiaga. [...] Kėdės turi turėti ekologiškos prekės sertifikatą Blue Angel, Ecolabel arba lygiavertį, GS arba lygiavertį saugumo sertifikatą. Su pasiūlymu būtina pateikti sertifikatų kopijas“; 4) Pirkimo metu paaiškėjo, kad: dalies keliamų reikalavimų pagal nustatytus kriterijus neįmanoma objektyviai įvertinti, nes pvz., reikalavimas „Sėdimoji dalis ir atlošo dalis – prisitaikantys prie kūno ir neleidžiantys sukelti kūno raumenų įtampas“ nėra objektyviai įvertinamas arba reikalavime „Viršutinė porankių dalis turi būti dengta minkštu poliuretanu ar lygiaverte medžiaga“ nėra aiškiai nurodyta, kokios medžiagos galėtų būti lygiavertėmis, todėl objektyviai ir tiksliai tokio parametro įvertinti nėra įmanoma; ekologiškumo reikalavimą tiekėjai interpretuoja skirtingai ir patys sertifikatai būna skirtingi: vieni pateikė sertifikatus, išduotus kėdėms naudojamam audiniui, kiti – furnitūrai, dar kiti – tiekimo grandinei. Antrosios vietos laimėtojas savo pretenzijoje nurodė, kad pirmosios vietos laimėtojo pateiktas FSC sertifikatas yra taikytinas kietiesiems baldams ir reglamentuoja atsakingą miškų ir medienos naudojimą. Minkštiesiems baldams šis sertifikavimas neturi prasmės; 5) Dėl anksčiau nurodyto pirkimo sąlygų neapibrėžtumo pirkimo dalyviai skirtingai suprato pirkimo dokumentų reikalavimus ir pateikė skirtingus dokumentus, o savo ruožtu perkančioji organizacija dėl ydingai ir netiksliai suformuluotų reikalavimų negali įsitikinti, ar tiekėjo siūloma prekė atitinka visus techninės specifikacijos nurodytus reikalavimus; 6) Tikslinti pirkimo dokumentus nurodyta apimtimi ir atitinkamai tęsti pirkimo procedūras, prašyti pateikti papildomus dokumentus po pasiūlymų pateikimo termino perkančioji organizacija nebeturi teisės.

45. Siekiant pašalinti bet kokias prielaidas, galėjusias sąlygoti teikėjų apsisprendimą dalyvauti/nedalyvauti pirkimo konkurse, vienodai suprasti jo sąlygas, o dalyvavusiems – tinkamai pateikti pasiūlymus dėl neaiškių techninių reikalavimų, galimai ribojančių teikėjų konkurenciją, buvo priimtas teisėtas ir pagrįstas sprendimas nutraukti Pirkimo procedūras, nes, vadovaujantis VPĮ 17 str. 1 d. būtent perkančioji organizacija užtikrina, kad vykdant pirkimą būtų laikomasi lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo, skaidrumo principų.
46. Atsakovė nesutinka su ieškinio 2.2.16 punkte nurodytu argumentu, kad sprendimas nepagrįstas, nes „Dar 2022-05-03 atsakovė išsiuntė ieškovei raštą Nr. (8.Mr.-18) 10-VP- „Dėl pakartotinio pasiūlymo vertinimo (pirkimas Nr. 596573)“, kuriuo, be kita ko, pakartojo ieškovei atsakyme minėtą reikalavimą pateikti ekologiškos prekės sertifikata Blue Angel, Ecolabel arba lygiavertį, nieko neužsimindama apie tai, kad šis ar kažkuris kitas pirkimų sąlygų reikalavimas yra galimai dviprasmiškas ar buvo skirtingai interpretuojamas. [...], nes tą pačią dieną po kelių minučių ieškovei per CPV IS buvo pateikta informacija (pranešimas Nr. 10511368), kad šį 2022-05-03 atsakovės raštą Nr. (8.Mr.-18) 10-VP- ieškovės laikyti negaliojančiu ir jį atsakyti nereikia“.
47. Atsakovė nesutinka su ieškinio argumentais, kad, ieškovės teigimu, iš ieškinyje pateiktų aplinkybių matyti, kad atsakovės sprendimas nutraukti pirkimo procedūras yra sąlygotas ne tariamo pirkimo sąlygų ydingumo, o išimtinai tik siekiu nesudaryti pirkimo sutarties su ieškove, o atsakovės veiksmai – ikisutartinių santykių pažeidimai, leidžia pagrįstai įtarti, jog atsakovė sprendimą nutraukti pirkimo procesą priėmė būtent siekdama tokiu būdu išvengti pirkimo sutarties sudarymo su ieškove. Pažymėtina, kad šiuos nepagrįstus ieškovės įtarimus paneigia atsiliepime išsamiai aprašytos sprendimo priėmimo priežastys ir motyvai. Be to, akivaizdu, kad pagal pirkimui suplanuotą sumą ir pirkimo vertę (Pirkimui suplanuota skirti 6 500, 00 Eur su PVM, ieškovės pasiūlymo vertė – 5112,25 Eur su PVM), perkančioji organizacija, vadovaudamasi viešųjų pirkimų procedūras reglamentuojančiais teisės aktais, galėjo viešąjį pirkimą atlikti neskelbiamos apklausos būdu, kreipiantis į vieną teikėją, tačiau tokio tikslo perkančioji organizacija neturėjo. Priešingai, siekdama pritraukti daugiau tiekėjų ir siekdama racionalaus valstybės biudžeto lėšų panaudojimo, pasirinko pirkimą skelbiamos apklausos būdu.
48. Ieškovė dublike nurodė, kad perkančiajai organizacijai tenka pareiga motyvuoti savo sprendimus, o ne tik formaliai nurodyti šių sprendimų teisinį pagrindą. Sprendime atsakovė visiškai formaliai įvardino Apklausos sąlygų 8.3. punktą, net neaptardama šio punkto nuostatų. Atsakovė Sprendime ne tik nenurodė, kokios susiklosčiusios objektyvios aplinkybės suteikė jai teisę (pareigą) nutraukti Pirkimo procedūras, bet net neįvardino, remiantis kuriuo iš dviejų nustatytų pagrindų procedūros yra nutraukiamos. T.y. pakankamai aiškiai nenurodė ne tik Sprendimo motyvų, bet ir teisinio pagrindo.
49. Iš atsakymo turinio nėra aišku, nei koku būdu reikalavimas (turėti ekologiškos prekės sertifikata Blue Angel, Ecolabel arba lygiavertį), kuriame yra nurodyti tikslūs prašomų dokumentų pavadinimai, buvo interpretuojamas skirtingai, nei kas jį šitaip skirtingai interpretavo, nei dėl kokių tiksliai atitiktų patvirtinančių dokumentų kilo neaiškumų, nei kodėl šios aplinkybės yra tokios, dėl kurių pirkimas negalėtų būti tęsiamas.
50. Atsakovė papildomai su atsiliepimu pateikė ir tiekėjo MB „Aktyvus sėdėjimas“ 2022-05-03 pranešimą, kuriame, be kita ko, teigiama, kad ieškovės „pridėtas FSC sertifikatas yra taikytinas kietiesiems baldams ir reglamentuoja atsakingą miškų ir medienos naudojimą. Minkštiesiems baldams šis sertifikavimas neturi prasmės“. Tačiau vien iš šios nuostatos nėra aišku, kaip būtent pats MB „Aktyvus sėdėjimas“ suprato reikalavimą turėti ekologiškos prekės sertifikata Blue Angel, Ecolabel arba lygiavertį, ar šio tiekėjo reikalavimo interpretavimas iš esmės skiriasi nuo kitų tiekėjų, ir yra toks, kuris lemia, kad pasiūlymų nėra galimybės objektyviai palyginti. Šio

pranešimo turinys neleidžia teigti, jog MB „Aktyvus sėdėjimas“ kilo kažkokių kliūčių dalyvauti pirkime dėl aptariamo reikalavimo interpretavimo. Kiti subjektai, kurie neva skirtingai interpretavo ekologiško sertifikato reikalavimą, Atsiliepime (ar Sprendime bei Atsakyme) neįvardinti.

51. Perkančiosios organizacijos klaidos, rengiant pirkimo dokumentus ar vykdant pirkimo procedūras, yra subjektyvaus pobūdžio elementas, nes visuomet galimas teiginys, kad, jeigu perkančioji organizacija būtų buvusi rūpestingesnė, atidesnė, kruopštesnė, protingesnė (pavyzdžiui, pasinaudodama pagalbine viešųjų pirkimų veikla), tuomet ji būtų išvengusi nurodytos situacijos, t. y. klaidų, dėl kurių norėtų pirkimą nutraukti.
52. Visos aplinkybės, kuriomis atsakovė motyvuoja galimą VPĮ 17 str. 1 d. nurodytų principų pažeidimą ir būtinybę nutraukti pirkimo procedūras, yra išskirtinai subjektyvaus pobūdžio, t. y. vien tik pačios atsakovės klaidų, neveikimo, nerūpestingumo ar aplaidumo rezultatas.
53. Net ir darant prielaidą, su kuria ieškovė visiškai nesutinka, kad tam tikros Pirkimo sąlygos yra neaiškios, dviprasmiškos, ir (ar) skirtingai interpretuotinos, tokia situacija galėjo susiklostyti tik dėl pačios atsakovės subjektyvių klaidų ir nepakankamo atidumo, kas nėra tinkama aplinkybė nutraukti Pirkimo procedūras, kai pažeisti VPĮ 17 straipsnio 1 dalyje nustatyti principai ir atitinkamos padėties negalima ištaisyti.
54. Galimas atsakovės suinteresuotumas nesudaryti su ieškove pirkimo sutarties galėjo atsirasti ir pirkimo procedūrų metu. Kaip matyti iš 2022-04-28 atsakovės laiško, pirkimo organizatorius nusprendė ieškovės pasiūlymą atmesti, nes ieškovė yra įtraukta į Nepatikimų tiekėjų sąrašą iki 2024-12-07.
55. 2022 m. sausio 7 d. Vilniaus apygardos teismas nutartimi civilinėje byloje Nr. e2-1445-653/2022 pripažino ieškovės ieškinį *prima facie* pagrįstu, bei tenkino prašymą takyti laikinąsias apsaugos priemones, sustabdant neteisėto perkančiosios organizacijos VŠĮ „GO Vilnius“ sprendimą įrašyti tiekėją į Nepatikimų tiekėjų sąrašą. Toje pačioje byloje 2022-06-01 įsiteisėjo Vilniaus apygardos teismo sprendimas, kuriuo buvo nespřsta VŠĮ „GO Vilnius“ vienašališką 2020 m. gruodžio 30 d. sutarties Nr. PRK0154:2020 nutraukimą ir VŠĮ „GO Vilnius“ sprendimą įtraukti ieškovę į Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje skelbiamą Nepatikimų tiekėjų sąrašą, pripažinti neteisėtu. Taigi nėra visiškai jokio pagrindo kilti abejonėms dėl ieškovės, kaip tiekėjos, patikimumo.
56. Triplike atsakovė nurodė, kad pirma, pažymėtina, kad civilinėje byloje nėra ginčo dėl faktinės aplinkybės, kad Ministerija pirkimo procedūrų metu 2022-05-02 raštu Nr. (8.Mr-18) 10-VP-„Dėl pasiūlymo vertinimo, pasiūlymų eilės sudarymo ir laimėjusio pasiūlymo nustatymo (Pirkimas Nr. 596573)“ informavo ieškovę, kad įvertino jos pasiūlymą ir nustatė, kad siūlomas Pirkimo objektas atitinka Pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus ir Pirkimą laimėjusiu pripažino ieškovės pasiūlymą. Akivaizdu, kad Perkančioji organizacija, priimdama sprendimą ieškovės pasiūlymą pripažinti laimėjusiu, nesirėmė ieškovės nurodyta aplinkybe dėl ieškovės įtraukimo į nepatikimų tiekėjų sąrašą iki 2024-12-07. Taip pat, kaip ir Perkančioji organizacija nesirėmė šiuo argumentu, priimdama Sprendimą Pirkimą nutraukti. Atsižvelgiant į tai, ši aplinkybė niekaip nėra susijusi su nagrinėjamos bylos dalyku.
57. Antra, pasiūlymų vertinimo metu Perkančioji organizacija remiasi Viešųjų pirkimų tarnybos viešai skelbiama ir Perkančiajai organizacijai prieinama informacija apie tiekėjų buvimą/nebuvimą Nepatikimų tiekėjų sąrašė. Atkreipiame dėmesį, kad vos tik Perkančiajai organizacijai Pirkimo metu buvo pateikta informacija apie 2022 m. sausio 7 d. Vilniaus apygardos teismo nutartį civilinėje byloje Nr. e2-1445-653/2022, įvertinusi naujas aplinkybes, kurios ieškovės pasiūlymo vertinimo metu nebuvo žinomos, o apie jas Perkančioji organizacija informuota tik po pasiūlymų vertinimo, Perkančioji organizacija nedelsdama, 2022-04-29

pranešimu Nr. 10501292, atšaukė sprendimą pašalinti UAB „T. verslas“ iš pirkimo procedūrų ir tęsė pasiūlymų vertinimą.

58. Trečia, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 101 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad tiekėjas, norėdamas iki pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties sudarymo teisme ginčyti perkančiosios organizacijos sprendimus ar veiksmus, pirmiausia raštu (faksu, elektroninėmis priemonėmis arba pasirašytinai per pašto paslaugos teikėją ar kitą tinkamą vežėją) turi pateikti pretenziją perkančiajai organizacijai. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 423^a straipsnio 1 dalis numato, kad tiekėjas prieš kreipdamasis į teismą turi laikytis Lietuvos Respublikos Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytos privalomos išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarkos. Civilinio proceso kodekso 423^a straipsnio 2-3 dalyse numatyta, kad ieškinyje negali būti reiškiami reikalavimai, kurie nebuvo keliami tiekėjo kreipimesi, pareikštame išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarka (išskyrus atvejus, kai šių reikalavimų ieškovas negalėjo kelti kreipimosi padavimo metu), o ieškinio pagrindas turi sutapti su tiekėjo kreipimesi, pareikštame išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarka, nurodytomis faktinėmis aplinkybėmis, kuriomis buvo grindžiamas tas kreipimasis (išskyrus atvejus, kai šių aplinkybių ieškovas negalėjo nurodyti kreipimosi padavimo metu). Pažymėtina, kad ieškovas, ikiteismine tvarka keipdamasis į Perkančiąją organizaciją su pretenzija dėl Sprendimo priėmimo, o tiksliau dėl jo panaikinimo, šiomis aplinkybėmis, t. y. aplinkybėmis dėl ieškovės buvimo/nebuvimo Nepatikimų tiekėjų sąrašė pasiūlymų vertinimo metu, nesirėmė, jos nebuvo išnagrinėtos privaloma ikiteismine tvarka.

Ieškinys tenkintinas.

59. Teismas pripažino, kad perkančioji organizacija Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija 2022-05-02 raštu Nr. (8.Mr-18) 10-VP- „Dėl pasiūlymo vertinimo, pasiūlymų eilės sudarymo ir laimėjusio pasiūlymo nustatymo (Pirkimas Nr. 596573)“ informavo ieškovę, kad įvertino jos pasiūlymą ir nustatė, kad siūlomas pirkimo objektas atitinka pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus ir pateikti tai patvirtinantys dokumentai, tiekėjos pasiūlyme nėra kainos apskaičiavimo klaidų, ieškovės pasiūlyme nurodyta kaina nėra per didelė ir atsakovei yra priimtina. Šiame rašte nurodyta, kad sudarius pasiūlymų eilę ekonominio naudingumo mažėjimo tvarka, pirkimą laimėjusiu pripažintas ieškovės pasiūlymas.
60. 2022-05-04 d. perkančioji organizacija raštu Nr. (8.Mr-18) 10-VP- „Dėl pirkimo procedūrų nutraukimo (pirkimas Nr. 596573)“ informavo ieškovę apie sprendimą, vadovaujantis pirkimo skelbiamos apklausos sąlygų 8.3. punktu, nutraukti pirkimo procedūras, ir apie tai, kad patikslinus pirkimo dokumentus, skelbs naują pirkimą.
61. VPI įtvirtina galimybę perkančiajai organizacijai nutraukti prasidėjusias pirkimo procedūras savo iniciatyva, tačiau tik nustačius privalomas sąlygas. Vadovaujantis VPI 29 straipsnio 3 dalimi, bet kuriuo metu iki pirkimo sutarties (preliminariosios sutarties) sudarymo ar projekto konkurso laimėtojo nustatymo perkančioji organizacija turi teisę savo iniciatyva nutraukti pradėtas pirkimo ar projekto konkurso procedūras, jeigu atsirado aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti, ir privalo tai padaryti, jeigu buvo pažeisti šio įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nustatyti principai ir atitinkamos padėties negalima ištaisyti.
62. Kasacinio teismo praktikoje dėl perkančiosios organizacijos sprendimo nutraukti pirkimo procedūras teisėtumo nurodyta, kad teismas, sprenddamas tokio pobūdžio ginčą, pirmiausia atsižvelgia į tokio sprendimo išimtinį (lot. *ultima ratio*) pobūdį, objektyvias priežastis (o ne subjektyvų jų vertinimą), bei perkančiosios organizacijos galimybes ir pastangas išsaugoti atitinkamo viešojo pirkimo teisinius santykius. Šis vertinimas atliekamas visų bylai reikšmingų aplinkybių pagrindu tiekėjų pažeistų teisių gynybos veiksmingumo principo ir iš jo turinio

išplaukiančių tiekėjų teisių bei peržiūros institucijų pareigų kontekste (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. kovo 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-32/2013). Tiekėjas, kuris siekia panaikinti perkančiosios organizacijos sprendimą nutraukti pradėtą viešąjį pirkimą, turi nugincyti skundžiamo sprendimo nutraukti pirkimo procedūras pagrindus, t. y. įrodyti, kad perkančiosios organizacijos nustatytų kliūčių tęsti viešojo pirkimo procedūras nėra arba jos nėra tokio pobūdžio (nėra esminės), jog reiktų nutraukti pirkimo procedūras (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gruodžio 17 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3437-916/2017).

63. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje taip pat akcentuojama, kad perkančiosios organizacijos naudojimas teise nutraukti viešojo pirkimo procedūras yra apribotas svarbiomis bei išimtinėmis aplinkybėmis ir privalo būti pagrįstas svariais argumentais (Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 1999 m. rugsėjo 16 d. sprendimas byloje F. vs. L., C-27/98).
64. VPI 29 straipsnio 3 dalies teisės normos, kuriose perkančiajai organizacijai įtvirtinta teisė nutraukti procedūrą, aiškinamos siaurai (griežtai). Tam, kad būtų galima pirkimą nutraukti dėl paaiškėjusios aplinkybės, kurios nebuvo galima numatyti, turi būti nustatytos šios dvi sąlygos: 1) pirkimo sutartis dar neturi būti sudaryta; 2) turi būti nustatytos aplinkybės, kurių nebuvo galima numatyti. Pirmoji sąlyga yra formalioji ir ji nagrinėjama atveju yra tenkinama. Antroji sąlyga, t. y. ar egzistuoja aplinkybė, kurios nebuvo galima numatyti, pagal kasacinio teismo formuojamą praktiką yra vertinamoji. VPI neatskleidžiami šios vertinamosios sąlygos taikymo kriterijai, taigi nenumatytos aplinkybės vertinamos teismo konkrečioje byloje. Neturi reikšmės, kada nenumatytos aplinkybės objektyviai atsirado – iki pirkimo pradžios ar jau jam prasidėjus. Svarbu, kad atsiradusios aplinkybės turi esminę reikšmę tolesnei pirkimo eigai, t. y. dėl jų tolesnis pirkimo procedūrų vykdymas tampa negalimas bei jos perkančiajai organizacijai nebuvo žinomos ir negalėjo būti protingai numatytos pradedant pirkimo procedūras. Tik tokiu atveju procedūrų nutraukimas objektyviai bus pateisinamas, o dalyvaujančių tiekėjų interesai laikomi nepažeistais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. lapkričio 11 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-433/2011, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. kovo 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-32/2013).
65. Vadovaujantis VPI 17 straipsnio 1 dalimi, 2 dalies 1 punktu, perkančiajai organizacijai nustatyta imperatyvi pareiga užtikrinti, kad, atliekant pirkimo procedūras ir nustatant laimėtoją, būtų laikomasi lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo principų bei kitų įstatymo reikalavimų įgyvendinant pirkimų tikslą – sudaryti viešojo pirkimo sutartį, leidžiančią įsigyti perkančiajai organizacijai ar tretiesiems asmenims reikalingų prekių, paslaugų ar darbų, racionaliai panaudojant lėšas. Vien viešųjų pirkimų principų pažeidimo konstatavimas, nesiremiant jokia konkrečia elgesio taisykle nustatančia teisės norma, yra pakankamas pagrindas reikalauti teismo pripažinti neteisėtais perkančiosios organizacijos veiksmais. Viešųjų pirkimų principais privalu vadovautis taikant ir aiškinant visų VPI nuostatų turinį, šių principų taikymas apima visas viešojo pirkimo procedūras nuo pradžios iki pabaigos, t. y. nuo pirkimo paskelbimo iki laimėtojo nustatymo ar viešojo pirkimo sutarties sudarymo arba viešojo pirkimo pasibaigimo kitu įstatyme nustatytu pagrindu (VPI 29 straipsnio 3 dalis). Viešųjų pirkimų principų tinkamas taikymas yra viešųjų pirkimų tikslų pasiekimo garantas.
66. VPI 35 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad perkančioji organizacija pirkimo dokumentus rengia vadovaudamasi VPI nuostatomis. Pirkimo dokumentai turi būti tikslūs, aiškūs, be dviprasmybių, kad tiekėjai galėtų pateikti pasiūlymus, o perkančioji organizacija – nupirkti tai, ko reikia. Kasacinio teismo ne kartą pasisakyta, kad perkančiosios organizacijos, laikydamosi iš skaidrumo principo išplaukiančio imperatyvo nekeisti pirkimo sąlygų, per visą viešojo pirkimo procedūrą privalo laikytis iš anksto paskelbtų reikalavimų, nepriklausomai nuo to, kad sąlygų modifikavimu siekiama ištaisyti jų ydingumą, nes priešingu atveju ji VPI įtvirtintą

reguliuojamą pažeidžia du kartus: tiek iš pradžių nustatydamas neteisėtas pirkimo sąlygas, tiek vėliau jas neteisėtai keisdama (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. lapkričio 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-590/2013).

67. Vadovaujantis VPĮ 17 straipsnio 1 dalimi, 2 dalies 1 punktu perkančiajai organizacijai nustatyta imperatyvioji pareiga užtikrinti, kad, atliekant pirkimo procedūras ir nustatant laimėtoją, būtų laikomasi lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo principų bei kitų įstatymo reikalavimų įgyvendinant pirkimų tikslą – sudaryti viešojo pirkimo sutartį, leidžiančią įsigyti perkančiajai organizacijai ar tretiesiems asmenims reikalingų prekių, paslaugų ar darbų, racionaliai panaudojant lėšas. Vien viešųjų pirkimų principų pažeidimo konstatavimas, nesiremiant jokia konkrečia elgesio taisykle nustatančia teisės norma, yra pakankamas pagrindas reikalauti teismo pripažinti neteisėtais perkančiosios organizacijos veiksmus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. gruodžio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-583/2008; 2009 m. vasario 2 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-25/2009). Viešųjų pirkimų principais privalu vadovautis taikant ir aiškinant visų VPĮ nuostatų turinį, šių principų taikymas apima visas viešojo pirkimo procedūras nuo pradžios iki pabaigos, t. y. nuo pirkimo paskelbimo iki laimėtojo nustatymo ar viešojo pirkimo sutarties sudarymo arba viešojo pirkimo pasibaigimo kitu įstatyme nustatytu pagrindu (VPĮ 29 straipsnio 3 dalis). Viešųjų pirkimų principų tinkamas taikymas yra viešųjų pirkimų tikslų pasiekimo garantas (Lietuvos apeliacinio teismo 2018 m. lapkričio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2A-1208-381/2018).
68. Kasacinio teismo praktikoje dėl pirkimo sąlygų turinio nuosekliai pabrėžiama, kad šios privalo būti aiškios tiek tiekėjams, tiek perkančiosioms organizacijoms, kad pirmieji galėtų tinkamai suformuluoti ir pateikti pirkėjų poreikius atitinkančius pasiūlymus, o antrosios – juos vienodai įvertinti pagal pirkimo sąlygas; pirkimo sąlygos aiškintinos ir taikytinos sistemiskai, nesuabsoliutinant lingvistinio aiškinimo metodo, atsižvelgiant į tikrąją perkančiosios organizacijos valią bei į kituose teisės aktuose įtvirtintas normas, taip pat į kitas nuostatas (pvz., Viešųjų pirkimų tarnybos teisės aktus); kita vertus, sisteminis pirkimo sąlygų aiškinimo rezultatas neturi lemti visiškai priešingos išvados, palyginus su lingvistine jų išraiška; toks pirkimo sąlygų aiškinimo padarinys bet kokiame atveju nepateisinamas, nesuderinamas su uolais ir rūpestingo tiekėjo teisėtais lūkesčiais dėl jų supratimo; konkurso specifikacijų apimtis turi būti nustatoma iš potencialių viešojo pirkimo dalyvių pozicijų; perkančiosios organizacijos valios ir ketinimo, jei jų iš tiesų tokių buvo, dėl pirkimo sąlygos turinio svarba sumenksta, jei ji pirkimo sąlygose juos netinkamai ir nesuprantamai materializuoja (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 16 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-369-916/2017 37 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
69. Su šia teismų praktika koreliuoja kasacinio teismo teisės išaiškinimai, kad perkančiosios organizacijos turi griežtai laikytis savo pačių nustatytų kriterijų; perkančiosios organizacijos tiekėjų pasiūlymus (plačiaja prasme) vertina išimtinai pagal viešojo pirkimo sąlygas; bet kokiame atveju perkančiosios organizacijos negali atmesti tiekėjo pasiūlymo pagal iš anksto aiškiai neišviešintus reikalavimus, nepriklausomai nuo to, kad jų taikymo poreikis kyla dėl kitų specialiųjų teisės aktų taikymo (žr. pirmiau nurodytos kasacinio teismo nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-369-916/2017 38 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
70. Tiekėjų nenaudai negalima taikyti bet kokių iš anksto viešojo pirkimo sąlygose neišviešintų reikalavimų, net ir visuotinai ar tam tikram subjektų ratui žinomo (ar turimo žinoti) teisinio reguliavimo. Tai reiškia, kad tiekėjų pasiūlymai negali būti vertinami kaip neatitinkantys aiškiai neišviešintų reikalavimų ir dėl to atmetami. Pažymėtina, kad tik dėl aiškiai neišviešinto privalomai taikomo teisinio reguliavimo kasacinio teismo nustatytas korekcinis mechanizmas, pagal kurį tiekėjams turi būti leidžiama pataisyti pasiūlymo trūkumus, nulemtus viešojo pirkimo sąlygų. Kitais atvejais tiekėjų pasiūlymai privalo būti vertinami išimtinai pagal pirkimo

sąlygas, nebent jų turinys lemtų išvadą apie tokio laipsnio neaiškumą, dviprasmiškumą ir pan., kad tai suponuotų jų pripažinimą neteisėtomis (žr. pirmiau nurodytos kasacinio teismo nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-369-916/2017 39 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).

71. Įvertinęs surinktus įrodymus bei suformuotą teismų praktiką, teismas padarė išvadą, kad ieškovės reikalavimas yra teisėtas ir pagrįstas, todėl tenkintinas.
72. Tenkinant ieškinį, iš atsakovės priteisiamos bylinėjimosi išlaidos (CPK 93 straipsnio 1 dalis). Jas sudaro 329,00 Eur sumokėto žyminio mokesčio ir 2323,20 Eur advokato pagalbos išlaidų.

Vadovaudamasis CPK 259, 263, 265, 268-270, 423^a straipsniais, teismas

n u s p r e n d ž i a :

Ieškinį tenkinti visiškai.

Pripažinti atsakovės Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 2022-05-04 sprendimą Nr. (8.Mr-18) 10-VP- „Dėl pirkimo procedūrų nutraukimo (pirkimas Nr. 596573)“ neteisėtu.

Priteisti ieškovei UAB „T. verslas“ (juridinio asmens kodas 135053451) iš atsakovės Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (juridinio asmens kodas 188603472) 2652,20 Eur (du tūkstančius šešis šimtus penkiasdešimt du eurus dvidešimt centų) bylinėjimosi išlaidų.

Sprendimas per 14 dienų nuo jo priėmimo dienos gali būti skundžiamas apeliacine tvarka Lietuvos apeliaciniam teismui per Šiaulių apygardos teismą.

Teisėja

Birutė Simonaitienė